

Guillem Frontera

«No havia pensat que la protagonista tindria aquesta densitat eròtica»

Guillem Frontera (Ariany, Mallorca, 1945) torna amb 'La vida dels cossos' (Proa Ed.), una novel·la sobre tres personatges —Paula, Salvador i Bernat— que mantenen l'amistat, i la tensió sexual, a pesar del pas del temps, la distància i diferents situacions extremes que viuen en el context dels últims anys del franquisme a Barcelona i el començament del turisme massiu a Mallorca.

Aquesta és una novel·la sobre la supervivència de l'amistat entre antics amants o sobre la supervivència de l'amor entre amics de sempre?

—Cada vegada que he de parlar de la novel·la em quedo bastant tallat. Quan has acabat un llibre, et quedes esgotat i no saps dir de què va exactament. Crec que va de tot això que has dit. És la història de tres personatges, amics des de la infantesa que, a pesar de tenir-ho tot per anar distanciant-se amb el temps, mantenen una gran lleialtat, al llarg de tota la vida, en situacions delicades i de molta tensió. El cas és que tots tres compleixen un pacte implícit que els du fins i tot a matar. I enmig de dos homes hi ha aquest personatge de la Paula Moncada, que fa embogir tothom... Jo, el primer, per cert.

—**Un personatge que enamora el seu autor?**

—És que el llibre el vaig començar a escriure perquè estava enamorat d'aquest personatge. Aquesta dona és la destil·lació d'històries de tres dones reals.

—**Tres dones que ha conegut?**

—Sí, però al final no s'assembla a cap d'elles.

—**Perquè el personatge agafa entitat pròpia?**

La vida dels cossos

GUILLEM FRONTERA

Edicions Proa
Barcelona, 2019
Novel·la, 268 pàgines

—Exacte. És molt curiós. I val la pena explicar-ho perquè de vegades no s'entén. Jo solc partir d'alguns personatges i algunes situacions. No m'agrada partir d'un programa molt minuciós. Llavors la prova del nou de la novel·la és la següent: si a la pàgina 40 o 50, els personatges continuen sent exactament com els havies pensat, deixa-ho córrer. Vol dir que no tenen vida. Tu parteixes d'uns esquelets i l'accidentalitat mateixa de l'escriptura i mil coses més hi van posant carn, a aquest personatge.

—**Bona metàfora.**

—Hi ha un exemple fantàstic d'això, que és el de la *Mort a Venècia*, de Thomas Mann. L'autor havia partit de la figura de Goethe per dibuixar el seu personatge,

però mentre estava escrivint la novel·la s'està morint en Gustav Mahler i la ràdio i la premsa n'informen cada dia. Això afecta Thomas Mann i la història de Mahler va entrant dins de la novel·la, de manera que el personatge fa un subtilíssim viatge cap a Mahler. Això ho va entendre molt bé Visconti quan en va fer la versió cinematogràfica: el personatge no serà poeta, com el de Thomas Mann, sinó músic. I la banda sonora és de

JORDI PLAY

Mahler, clar. Thomas Mann és un gran mestre, i tenia clar que el personatge principal havia de construir-se a partir de Goethe, però al final acaba alimentant-se de coses de Goethe i coses de Mahler. Són aquestes coses que passen durant l'escriptura i que van caracteritzant els personatges.

—Ambienta la novel·la en la Barcelona tardofranquista...

—Sí, i de la Transició.

—... i en la Mallorca que es construeix sobre el macrourbanisme turístic. Per què? Són dos moments del passat que ens marquen?

—Jo crec que sí. El turisme comença i de sobte s'hi fica gent de tota mena... En aquest cas són dues famílies que munten un hotel en un paradís sense construir —i, com a lector, penses “quina història més bonica, poder començar en aquest paradís”. Però quan la novel·la hi torna al cap dels anys és un hotelarri, gestionat per un operador turístic anglès, etc... Ja és tot un element devorador de l'illa.

—I Barcelona?

—Barcelona apareix en el moment de les escorrialles del franquisme. I aquí la Paula Moncada està intentant extreure tot el plaer al qual ella creu que té dret —i en té, òbviament. Ella té molt clar que el plaer l'ha d'esgotar fins al darrer dia i no fer com aquestes

dones que a partir dels seixanta es van deixar assecar branques i branques per acabar seques totalment. Tot això és una de les claus del llibre que no estan pensades. Jo no havia pensat que la protagonista tindria aquesta densitat eròtica. Però és que aquesta dona ha de ser així precisament per valorar molt més el fet que no se n'hagi hagut d'anar mai al llit amb el Salvador.

—Ha dit que aquesta és la seva novel·la amb més carnalitat.

—Sí, el cos és el dipositari de l'experiència.

—Per això es titula La vida dels cossos?

—És clar, és clar. El títol ve d'això: la vida passa pels cossos... Si hi hagués pensat abans hauria posat una cita inicial de Jaime Gil de Biedma “Para saber de amor, para aprenderle,/ haber estado solo es necesario./ Y es necesario en cuatrocientas noches/ —con cuatrocientos cuerpos diferentes—/ haber hecho el amor./ Que sus misterios,/ como dijo el poeta, son del alma,/ pero un cuerpo es el libro en que se leen”.

—En la relació entre na Paula Moncada i un dels seus amics, el Salvador, hi ha molta conversa sobre literatura i sempre una certa presentació de dos contraris: l'estil melat del Salvador i les recriminacions de la

Paula per aquest motiu. Volia que els personatges parlessin de literatura i estil o va ser espontani?

—Totes dues coses. Volia que, a les seves vides, la literatura —concretament la poesia— fos un pilar. D'altra banda, hi ha una espècie d'ingenuïtat per part del Salvador, que li diu com ha de llegir la poesia. Vol ser ell també com un poeta i ella li retreu aquesta cursileria.

—El llibre fa contínuament salts en el temps, endavant i enrere, sense previ avís. El tema —aquesta supervivència de l'amor o l'amistat al llarg del temps—, és el que ha provocat aquest joc amb el temps en aquesta novel·la?

—Sí, sí, perquè és molt important que es remarqui molt el pas del temps i la fidelitat a pesar d'aquest pas del temps. En Salvador fa una cosa que no és pròpia d'un diplomàtic, però ell veu que, si no ho fa, ella acabarà com una boja, tancada per sempre en un sanatori mental.

—Va canviant el temps i va canviant el narrador: tan aviat parla na Paula en primera persona, com en segona (dirigint-se, per exemple, al Salvador, que li ha escrit una carta); com hi ha un narrador omniscient.

—Sí, però això no és volgut. No respon a una estratègia narrativa. Respon al fet que els mateixos personatges demanen parlar. Jo no m'hi fix gaire en aquestes coses, però l'altre dia sortia una crítica que deia que, en un mateix paràgraf, hi havia tres narradors. I no queda sobtat.

—I, finalment, hi ha també una barreja de gèneres que se succeeixen.

—Hi ha constantment canvis de gènere. Crec que això pot agradar al lector perquè, encara que no sigui una novel·la que amagui grans sorpreses, el canvi de to pot ser l'element que fa mantenir l'atenció.